

pluralizmu; 5. Bitna uloga **obrazovanja**, to jest povjerenje u intelektualni razvoj i kulturnu difuziju; 6. Traganje za **političkom organizacijom** koju većina smatra legitimnom; 7. **Autonomija** funkcioniranja ekonomske sfere; 8. **Ekonomija** koja počiva na kooperaciji **najvećeg broja** ljudstva; 9. **Javno zdravstvo** kao bitna vrijednost (što znači da energično treba suzbijati mortalitet); 10. **Usmjereni i odgovorni natalitet**; 11. **Racionalna** i svakodnevno **usuglašavana organizacija** prehrambenih resursa u okvirima otvorenog i konkurencijskog tržišta; 12. **Nadvladavanje nasilja** sredstvima legitimne policijske i sudske vlasti.

Očigledno je da se među navedenim kriterijima (značajkama) razvoja nigdje ne spominje ekološka dimenzija razvojnog problema. Još je začudnije to da se ona u cijeloj knjizi nigdje ne tematizira kao važno pitanje. Peyrefitte je teoretičar optimističkog nagnuća koji, po svemu sudeći, ne misli da je razvoj, shvati li ga se na temelju **ethosa povjerenja**, ugrožen ograničenošću resursa i degradacijom prirode. To je možda jedini, ali fundamentalan, nedostatak ove zaista sjajne knjige.

Rade Kalanj

Stuart Hall, David Held, Don Hubert and Kenneth Thompson (Eds.)

MODERNITY. AN INTRODUCTION TO MODERN SOCIETIES

Blackwell Publishers, Cambridge/Oxford, 1996, 672 str.

Knjiga o kojoj je ovdje riječ (**Modernost. Uvod u moderna društva**) plod je znanstveno-teorijske i nastavno-pedagoške prakse jednog kruga socijalnih teoretičara, pretežno sociologa, suradnički okupljenih oko ideje da se na jednom mjestu dade sustavan i iscrpan uvid u razumijevanje temeljnih problema suvremenih društava. To je, dakle, zbornik opsegom standardiziranih i diskurzivno ujednače-

nih priloga koji koherentno slijede središnju zamisao. Njegova se osobitost ne sastoji u originalnosti spoznaja — jer to nije ni bila ambicija sastavljača i autora — nego u maksimalnoj preglednosti, sveobuhvatnosti i jasnoći kojom su izložene dosegnute spoznaje suvremene sociologije o onome što se naziva modernost. Namijenjen je ne samo stručnjacima socijalnih znanosti nego ponajprije studentima i čitateljima bez velikih socioloških predznanja, pa stoga nećemo pretjerati kažemo li da je riječ o djelu vrhunske edukativno-teorijske vrijednosti.

Polazeći od metodičkog stajališta da su za razumijevanje modernosti bitne tri njegove dimenzije — **nastajanje, konsolidacija i perspektive** — sastavljači su smatrali logičnim da knjigu artikuliraju u tri dijela: **Oblikovanje modernosti, Struktura i procesi modernosti i Modernost i njezina budućnost**. Prvi i drugi dio sadrže šest, a treći dio sedam poglavlja odnosno pojedinačnih autorskih priloga. Ova zamašna knjiga djelo je petnaestorice autora.

U prvom dijelu (**Oblikovanje modernosti**) autori se bave **prosvjetiteljstvom i rođenjem socijalnih znanosti** (Peter Hamilton), **razvojem moderne države** (David Held), **pojavi ekonomije** (Vivienne Brown), **mijenama socijalne strukture** (Harriet Bradley), **kulturnom formacijom modernog društva** (Robert Bocoock) te odnosom Zapada i drugih dijelova svijeta (Stuart Hall). Prosvjetiteljstvo je protumačeno rekonstrukcijom njegova povijesnog i geografskog konteksta i analizom »vizija intelektualne emancipacije«, čiji su glavni protagonisti — francuski mislioci Montesquieu, Diderot, Voltaire, Rousseau, zatim pripadnici škotskog prosvjetiteljstva D. Hume, A. Smith, A. Ferguson — istodobno bili i preteče moderne socijalne teorije. S osobitom je pozornošću razmotrena prosvjetiteljska kritika tradicionalnog autoriteta, a unutar tog razmatranja autoru (Hamiltonu) je najviše stalo do toga da protumači status »vodećih ideja«: **progresna, znanosti, razuma i prirode**.

